

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni branilnici št. 14.194.

Kmetov advent

Adventni čas nas leto za letom spominja tiste davne dobe pred dvema tisočletjema, ko so narodi pričakovali

rešitve iz stiske in gorja

tedanje dobe. Napačno bi pojmovali zgodovinski razvoj, ako bi mislili, da so čakali Odrešenika samo podjarmljeni Izraelci v Palestini. Res, da so Judje, ki so bili po svoji nacionalni tradiciji že izza pradedov, izza dobe Mojzesa in patriarhov prepričani, da so izvoljeno božje ljudstvo, pričakovali odrešilnega dogodka s posebno fanatično, zagrizeno vero, s tem pa še ni rečeno, da bi drugi narodi ne imeli vsaj podzavestno v sebi podobnega pričakovanja. Razlika je bila v glavnem le v tem, da so Judje na podlagi preokrb pričakovali Odrešenika določno iz svoje srede, iz svojega rodu, medtem ko so drugi narodi živeli le v nedoločnem pričakovanju nečesa odrešilnega, v takem pričakovanju, kakršno pozna vsak človek, ki se mu slabo godi ali se mu je kdaj slabo godilo.

Da bomo to laglje razumeli, si v nekaj potezah skušajmo predočiti tedanjo dobo.

Imperij razkošja in nasilja

Veliko rimsko cesarstvo je tedaj zavzemalo demala ves takrat znanj svet. Ne le v Evropi, ampak tudi v Aziji in v Afriki so se morali razni narodi pokoriti sili neizprosne in brezobzirne rimske oblasti in moči. Grčija, nekdanj žarišče vse evropske kulture, je živela pod rimsko peto.

Rimski gospodar je smatral vse podjarmljene narode za manj vredne barbare, ki so bili dobri samo za to, da so branili in utrjevali rimsko moč ter z ogromnimi žrtvami množili rimsko bogastvo.

V pomanjkanju lastne globlje duhovne kulture so jo Rimljani jemali od podjarmljenih narodov. V rimski književnosti, v verstvu, v umetnosti in povsod vidimo polno posnetkov grške kulture in tudi kultur iz predgrške dobe.

V socialnem pogledu je bil predkrščanski Rim precej podoben zgradnji, ki tudi naši dobi ni povsem neznana. Vrhnje plasti so tonile v razkošju in bajnem bogastvu, preprosti narod pa je gladoval in otepal siromaščino kakor je vedel in znal. Pravega srednjega stanu, ki je nosilec reda v pravilno organizirani družbi, ni bilo. Na eni strani cesar, ki je bil hkratu najvišji duhovnik in božanstvo. Okrog njega tropa bogatašev in priliznjenih dvorjanov, ki se je navzgor hlinila, med seboj spletkarila, navzdol pa izjemala in izmozgavala narod do krvi in do kosti. Tej mogočni, neomejeno oblastni družbi je služilo kot važen privesek višje duhovništvo moškega in ženskega spola.

Na drugi strani ljudstvo: obrtniki, trgovci, kmetje in sužnji, žalostna množica, ki je z na-

raščajočim gnevom opazovala in spremljala izvalno početje tako zvane boljše družbe.

V propast

Tako pojmovanje človeka, njegovega dostojanstva in njegovih pravic vodi vedno, povsod in v vsaki dobi neizogibno v propast. Narava v večnem snovanju res ne ljubi enoličnosti (saj bi bilo potem življenje smrtno dolgočasno!), ampak čim večjo pestrost in raznolikost. Zato pa tudi strahovito kaznuje vsak poskus boja proti sebi, to se pravi vsak poskus življenja proti naravi.

Tako se je zgodilo tudi Rimu. V krogih, ki so po svoji izobrazbi, premoženju in družabnem položaju bili poklicani, da narod vodijo, se je razpaslo usodno pomehkuženje z vsemi slabimi spremnimi pojavi. Padla je morala. Gospoda je bila bolj in bolj pokvarjena, podkupljiva in vdana vsakršnemu razvratu. Uživati za vsako ceno in brez meje, to je bil najvišji cilj tedanjega gosposkega človeka. Spolzka poltenost in življenjska prenasajenost sta kakor strupen črv razjedali družbo, narod pa je trpel, se tu in tam upiral, večinoma pa stiskal pesti in čakal, uporno čakal.

Rimski razvrat se je razširil tudi na podjarmljene narode, v Afriko in v Azijo, v Palestino. Saj nam sveto pismo dovolj nazorno opisuje tedanjo judovsko gospodo, ki ni bila nič manj pokvarjena kakor rimska. Dasi so namreč Judje svoje rimske tlačitelje in gospodarje iz dna srca sovražili, so vendar radi prevzemali njihove slabe navade oziroma razvade.

Ob takih razmerah ni bilo nič čudnega, če se je vedno bolj živo oglašala želja po nekem, ki mora priti in na novo urediti svet.

Zakon o ohranitvi življenja

pa je v naravi močnejši kakor vse zablode posameznih ljudi, pa naj bodo še tako veljavni in mogočni. V trenutku, ko je začel svet kakor po spolzki strmini polzeči v pogubo, se je oglašil Človek-Bog in je s svojim nastopom postavil svet na nove temelje. In ljudje so prisluhnili in navdušeno, vdano in požrtvovalno šli za njim. V primeroma kratkem času je razpadla stavba gnilega imperija. Mlade, sveže, zdrave sile so začele nepremagljivo graditi in oblikovati nov svet. Vsa velikanska oborožena sila starorimskega imperija, ki se je zdela nepremagljiva, ni mogla zadržati in premagati duha, ki je žarel iz preprostega tesarjevega varovanja in rejenca, ki mu je vkleknil ribič Simon-Peter: »Ti si Kristus, sin živega Boga!«

Večno valovanje

Ko danes metrimo to davno dobo, ko pregledujemo poznejše liste zgodovine in primerjamo naprej in nazaj, vedno bolj jasno in razločno spoznavamo, da je življenje večno valo-

vanje in da se zgodovina stalno ponavlja. Kaj vse je človeštvo doživelo v teh dveh tisočletjih krščanskega razdobja. Bilo je zablod in tavanj nič koliko, bilo je zmot in trpljenja, prelivanja krvi in vseh mogočih grozodejstev, toda vselej je v najusodnejšem trenutku nastopil kdo, ki je imel pogum, da je zaklical bledečim svarično in hkratu odrešilno besedo, četudi je moral to plačati s svojim življenjem.

Če prezremo vse druge take pomembne in odločilne pojave v svetovni zgodovini in ome-nimo samo našega Matijo Gubca in St. Radiča, takoj spoznamo pravilnost gornje trditve.

Kmetov advent

Res je Matija Gubec padel, toda duh njegov ni bil nikoli poražen, ni poražen danes in tudi nikoli ne bo poražen, dokler bo le še kje pod soncem kak kmet v znoju in trpljenju obdeloval grudo in iz njenih nedrij izvabljal kruh. To je večno živi duh, ki se ne bori za golo, nasilno oblast in moč, ampak za zmago pravice na svetu. Ta duh je bil močnejši ko plemiško vojske, močnejši nego puške in topovi, silnejši mimo najbolj utrjenih gradov. Gradovi so razpadli ali pa so se morali udinjati blaginji splošnosti, kmet pa je ostal in se je začel, sicer počasi, toda vztrajno in smotrno otresati protinaravnih vezi, v katere ga je bila vkleknala fevdalna gospoda.

Delo svojega velikega predhodnika je pri nas nadaljeval St. Radič, ki je kakor

pravi kmetški apostol

hodil od vasi do vasi, dramil, klical, budil, učil in kazal pot v lepše življenje. Prav v trenutku, ko naj bi bilo njegovo življenjsko delo venčano z blagodejnimi uspehi, je moral žrtvovati svoje dragoceno življenje za plemenite ideje človečanstva in resnične kmetške svobode. Tedaj smo z bridkostjo v sreči vsi kmetje spoznali, da rod pismarjev, farizejev in judežev niti v dveh tisočletjih še ni izumrl. Kljub temu pa so se bridko motili vsi, ki so menili, da je s človekom mogoče ubiti — idejo. Ne in nikdar ne! Kmetje, kmetice, zlasti ti, zdrava slovenska kmetška mladina, up in ponos slovenske vasi, zavedajmo se vsi kakor en sam resnice, da je telo sicer umrljivo, duh pa je večen in nesmrten!

Ta zavest nas bo okrepila, ta zavest nas bo družila v močno, strnjeno in nepremagljivo armado, ki bo zmožna preživeti mrki čas adventa in označiti trpečim tisti veselilni trenutek, ko se nam porodi pravica, za kakršno so se od božjega Učenika

dolgi dve tisočletji borili vsi največji in najplemenitejši duhovi na svetu vse do naših dni in se bore še dandanes.

V krščanskem nauku smo se učili, da smo vsiljudje po božji podobi ustvarjeni in torej otroci božji. Ali naj bo kmet edina izjema tega pravila, te

verske resnice? Zato pa se zavedajmo, da imamo kot taki enako pravico do življenja kakor vsi drugi sloji in stanovi. Kdor pa nam to pravico krati, ta dela proti Bogu, proti človeku in proti naravi. To je strupena gliva na narodnem telesu, ki jo je treba izrezati in vreči na ogenj.

Dan Zedinjenja

Naš največji državni praznik, dan, ko smo Slovenci, Hrvatje in Srbi postali eno telo, smo obhajali letos v izrednih in vrlo pomembnih okoliščinah.

Po svetovni vojni še ni bilo leta, ki bi bilo Evropi prineslo toliko usodnih sprememb kakor prav leto 1938. Versajski duh, ki je prevladoval v Evropi vseh zadnjih 20 let, je klonil pred silo razmer in se — vsaj za zdaj — kot premaganec umaknil v zgodovino. Ideje, kakor kolektivna (skupnostna) varnost, enakost malih in velikih narodov pa vse, kar je s tem v zvezi in kar iz tega nujno sledi, vse te ideje so danes za evropske dogodke mrtve in brez moči.

Ker se je Evropa v svojem pojmovanju letos tako do temeljev spremenila, je tudi naša

neodložljiva dolžnost

pregledati svoje vrte in njive ter temeljito presoditi in pretehtati, kam bomo zvrčali brazde in kje bomo zoračili razore. Ne smemo namreč misliti, da živimo Jugoslovani v idilični ločenosti od sveta in svetovnih dogodkov, ampak se moramo prav posebno zavedati, da so ravno naša tla križišče svetovno važnih prometnih potov in zato tudi stikališče in križišče mnogoterih, včasih med seboj močno različnih interesov domala vseh veselih naše celine.

Predobneje o tem ne bomo razpravljali na tem mestu, ampak se hočemo za danes zadovoljiti samo z ugotovitvijo dejanskega stanja. Če pa je tako in ker je v resnici tako, moramo biti

kakor magnetna igla

budni in čuječi za vse, kar se godi okrog nas. Akoremo, da je nekaj padlo in je pokopano, moramo skrbno zasledovati, kaj raste mesto tega.

Vzglede v srednji Evropi nam morajo biti v marsičem dragocen nauk in svarilen vzgled. V prvi vrsti nas češkoslovaški primer uči, da v politiki nobena podmena ni trajna in absolutno veljavna, tako močna namreč, da bi kak narod ali država izključno samo nanje lahko gradila svojo usodo. Gododki zadnjih mesecev se tudi pokazali, da je zavezništvo silno kočljivo vprašanje v mednarodni politiki, zaradi tega pa zlasti še v politiki malih držav, ki se brez hudih pretresov lahko razvijajo in uspevajo samo v primeru, če žive z vesilicami in z velikimi sosedi v takih odnosih, da ni poveda za občutna trenja.

Naša dediščina

nam je in nam mora vsem brez razlike biti enako sveta. Prepričani smo, da ni nikogar v Jugoslaviji, ki bi o tem dvomil. Prav zato pa jo moramo upravljati tako, da bo vedno bolj čvrsta in vedno uspešnejši blagor prihajajočih pokolenj. Na to, da bi nam je smel kdo okrniti, ni pri nas niti misliti. Saj tega, kar imamo, nismo dobili v dar, ampak smo si priborili z morjem krvi. Naša kri ni tekla samo v svetovni vojni, ampak dolga stoletja, ko smo Slovani na evropskem jugu krvaveli, umirali in trpeli ne le za svoj obstoj, ampak zato, da se je mogla Evropa mirno razvijati, napredovati in izgrajevati svojo kulturo. Zato je to, kar imamo, ne samo narodnostno, ampak tudi zgodovinsko-pravno naša sveta in nedotakljiva lastnina.

Združevanje

Sodimo, da se ne motimo, ako na podlagi spoznavanja vseh dogodkov trdimo, da čez in

čez po svetu prevladuje težnja združevanja manjših delov v večje, odpornejše in za življenje bolj sposobne enote. Iz novejšje zgodovine nam daje čvrsto potrdilo za to mnenje kraljevina Italija, ki se je iz mnogih malih, brezpomembnih in med seboj sprtih držav združila v enotno kraljevino ter se do danes razvila v imperij, ki sodi v svetovni politiki.

Podoben razvoj je imela Nemčija, ki je prav v zadnjem času to združevanje izpopolnila ter vse kaže, da bo po tej poti dosegla najvišjo mero svojih državno političnih in nacionalno političnih idealov. V obeh primerih so se morali mali, krajevni interesi podrediti večjim, ki jih je narokovala korist vsenarodne celote.

Tudi mi smo po dolgi stoletjih trpljenja, ločitve in nadčloveških bojov dosegli združitev treh pod skupno streho. Ko je bilo to izvršeno, smo bili prepričani, da smo dosegli enega največjih idealov svoje zgodovine.

Zal je pozneje razvoj pokazal, da je med nami še marsikaj pomanjkljivega. Mednarodni spletkarji so naglo opazili razpoke in skušali razpihniti razlike, poglobiti pomisleke in ustvariti ovzdušje, ki naj bi nas polagoma razkrajalo in končno razkrojilo.

Na srečo je življenjski genij Jugoslovancev močnejši mimo vseh intrig in zlobnega kovarstva, ki ga je zavist z raznih strani uporabljala proti nam. Po dvajsetletni preskušnji je danes Jugoslavija, naš skupni dom, še vedno tu. In kljub vsem notranjim trenjem, kljub razprtijam, ki se pojavljajo med nami, se vsi zavedamo, da ni nikogar zunaj naših mej, ki bi si smel lastiti pravico, urejevati naša notranja vprašanja. Sami

smo jih zastavili, sami bomo odgovorili nanja. In če enkrat ne bo dobro, bomo odgovorili drugič in tretjič in tolikokrat, dokler ne najdemo take rešitve, ki bo za nas vse, za Srbe, Hrvatje in Slovence najbolj sprejemljiva in bo vsem nudila največ možnosti in jamstev za resničen napredek in uspešen razvoj.

To pa je duh narodnega in državnega edinstva, duh, ki ni odvisen od upravne oblike, ni odvisen od raznih imen, ampak živi in dela nemoteno in neovirano dalje, pa naj se zgodi karkoli.

Čeprav smo zdaj sredi volilnega boja, čeprav se križajo razna gesla in nazori, čeprav vzplamteva strasti, se vendar vsi skupaj zavedamo, da nam je prvi december vsem enako svet dan, svet v spominih in svet ob prisegi, da ga bomo skušali za bodočnost napraviti še lepšega, še pomembnejšega in še bolj veličastnega.

V vseh nas je ena volja, pa najsi se tudi izraža na tisočero načinov. Ta skupna in enotna volja pa nam ukazuje in narekuje:

Jugoslavija naj se kot skupen dom razvija, utrjuje in krepi v blagor in dobro vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, da bo v njej dobro vsem brez razlike na vero, jezik in stan. Slovenski kmetje in delavci smo tej enotni volji vedno v dejanjih dajali izraza in duška in tudi v dejanjih dajali izraza in duška in tudi v bodoče ne bomo nikoli krenili s te poti. Zato je in ostane prvi december tudi praznik naše samozvesti in rasti, ki je ne more podreti noben vihar.

Proslave

Dvajsetletnico Jugoslavije je vsa država obhajala z veliko slovesnostjo. Slovenska mesta in podeželje so v plemeniti tekmi pokazala svojo državljansko in nacionalno zavest. Kljub nemirnim časom smo vsi za ta dan odložili notranja trenja in pokazali domovini in svetu, da se zavedamo pomembnosti dneva, ki je za nas vse najsvetejši.

S proslavami narodnega zedinjenja je naš narod nesporno in neoporečno dokazal svojo voljo in svojo zavest. Zato je bil ta dan letos važen in tvoren mejnik slovenske in jugoslovanske zgodovine.

Doma in drugod

Kako bomo volili

Službena Agencija Avala objavlja:

»Notranje ministrstvo je izdalo preko banovin navodila o načinu glasovanja po zadnji točki § 47. zakona o volitvah narodnih poslancev. To navodilo dejansko ni nobeno tolmačenje zakona, temveč samo opozorilo, da se ta zakonski predpis uporabi tako, kakor se glasi. Navodilo je sledeče:

Volilec mora pri glasovanju imenovati najprej nosilca državne kandidatne liste, za katere hoče glasovati, šele nato pa ime sreskega, oziroma mestnega kandidata. Volilca, ki ne bi hotel tako glasovati in bi se ne ravnal po predpisih vključ ponovnemu opozorilu, bo volilni odbor odklonil ter ga ne bo vpisal v seznam oddanih glasov. Prepis tega navodila je vsaka občina dolžna izročiti volilnemu odboru o pritiki predaje volilnih seznamov in ostalega volilnega materiala.

Volilno gibanje

je po vsej državi zelo živahno. Bolj ko se bliža odločilni dan, večja je napetost.

Žrtve

Po uradni objavi je prišlo med volivno borbo blizu Šibenika tudi do človeških žrtev. Prištaši bivše HSS se niso marali pokoriti ukazom službujočih treh orožnikov in so jih menda celo hoteli napasti. Kakor pravi uradno poročilo, so potem orožniki v silobranu rabili orožje. Pri

tem sta bili dve osebi takoj mrtvi, nekaj nad 10. pa ranjenih.

Upajmo, da obžalovanja vreden dogodek ostane osamljen in da narod sprevidi, da idejna borba zahteva poleg vsega drugega tudi mnogo premagovanja samega sebe, nikakor pa ne krvave sile, ki nikoli ne prinaša blagoslova.

Nova invalidska uredba

Pred nekaj dnevi je izšla nova uredba o invalidih, ki pa stopi v veljavo šele 1. aprila leta 1939.

Uradna poročila pravijo, da bo nova uredba veliko boljša kakor je sedanja. Nova uredba upošteva baje večje število rentnikov in prizna se zopet vojna invalidnina onim, katerim je bila odtegnjena kot kazen radi prestopkov iz koristoljubja.

Ubogi pisatelj

Kleklovim »Novinam« je odveč že tudi pisatelj Miško Kranjc. Takole ga glodaajo:

»Mi vendar bolj zaupamo poštenemu krščanskemu politiku dr. Korošcu, kot Kranjcu Mišku, ki krasno zna opisati neresnične svinjarije svojega naroda in kraja, a na krščansko politiko se ne razume niti toliko kot krava na boben. Krava, če drugo ne, glavo vzdigne, kadar čuje udarce zvona, pisca nesramnih romanov pa ne gane božja beseda, saj je ne postuša. Bog daj, da bi jo in da bi njegovo življenje krščanskim zapovedim odgovarjalo, potem bi bil vreden sin verne Slovenske krajine...«

Registracija Glavne zadružne zveze

Na osnovi lanskega zakona o gospodarskih zadrugah je bila pri beograjskem trgovskem sodišču registrirana Glavna začrtna zveza v kraljevini Jugoslaviji, zadruga z omejenim jamstvom in to dne 3. novembra 1938 na osnovi pravil, katere je sprejela ustanovna glavna skupščina Glavne zadružne zveze v Beogradu dne 1. septembra 1938.

Člani uprave Glavne zadružne zveze so: dr. Anton Korošec, inž. Vojislav Djordjević, dr. Stjepan Poštić, Dragan Miličević, Zarko Djordjević, Spiro Saldo, Života Lazarević, dr. Vjekoslav Gortan, Zdenko Turković, dr. Mijo Maričić, Triva Krstonović, dr. Štefan Kraft, Života Milanović, dr. Dušan Bratić, Gordja Perin, Nikola Jarak, dr. Silvester Giunio, prof. Ivo Gjuras, dr. Karlo Šnajder, dr. Joža Basaj, Milan Mravlje, Fran Trček, Miloš Štibler, Jovo Bakić, Dragomir Milanović, Juraj Marković, Milodrag P. Marković, dr. Milorad Nedeljković, inž. Stanoje Nedeljković, dr. Antun Novaković, Konstantin Mirković, Franc Rakovec in Marin Glavina.

Koliko je kandidačev

Na vseh treh državnih kandidatnih listah, ki so bile izročene kasacijskemu sodišču, kandidira pri letošnjih državnoborskih volitvah skupno 2001 kandidat.

Na listi dr. Vl. Mačka jih kandidira 1013, na listi ministrskega predsednika dr. M. Stojadinovića 746, a na Ljotičevi listi 242.

Zakon o samoupravnih hranilnicah

ki je bil izdelan že l. 1934., je bil pravkar objavljen. Po določbah zakona so te hranilnice samostojne denarne ustanove, ki jih ustanovljajo občine. Zakon precizira razmerje med hranilnicami in občinami ter določa delovno območje, ki jim bo dovoljeno in način plasiranja vlog. Hranilnice morajo biti včlanjene v zvezi in bodo kljub zvezni reviziji pod državno kontrolo.

Jzvoz lesa

Kakor smo obveščeni, se še zmerom dogajajo primeri, da nekatere naše lesne tvrdke še nadalje izvažajo les v kraje bivše Avstrije, ne da bi se prej poučile, ali ima uvoziška tvrdka devizno (uvozno) dovoljenje od pristojnih nemških kontrolnih oblastev (Überwachungsstelle für Holz) v Berlinu. Na ta način naše tvrdke tvegajo, da bodo mesece ali celo leta čakale na nakazila svojega denarja, če ga sploh dobijo. S tem v zvezi se opozarjajo izvozne lesne tvrdke, naj nikar ne izvažajo v Nemčijo (in v priključeno Avstrijo) prej, preden se ne prepričajo, da ima nemški kupec potrebno devizno dovoljenje za uvoz.

Pridelek rži

Po ameriških strokovnih podatkih posnemamo, da so poleg pšenice letos tudi znatni previški rži. V Zedinjenih državah so izredno velike zaloge. Pridelek rži se cenil na 1250 milijona bušlov, kar je največji povojni pridelek, ako izvajamo rekordni pridelek v l. 1935. Kanadske zaloge se cenijo na 13 milijonov bušlov. Po približnih cenitvah znaša evropski pridelek 933 milijonov bušlov nasproti 828 milijonom v preteklem letu in 900 milijonom v povprečju od leta 1931. do leta 1935. Pridelek rži v podunavskih državah je ocenjen na 83 milijonov bušlov. Od tega prihaja v poštev za izvoz 27 milijonov. Po nekaterih zasebnih ocenah, o katerih pa se ne ve, koliko so zanesljive, znaša letošnji ruski pridelek rži 816 milijonov bušlov nasproti 980 milijonom v preteklem letu.

† Franc Gombač

Pred kratkim nas je nenadoma presunila vest, da je v Trstu dotrpel višji kletarski nadzornik Franc Gombač. V rodni kraj je šel iskat zdravja, a srečala ga je tamkaj smrt.

Rajni je že l. 1893. vstopil v službo kranjskega deželne odbora kot potovalni učitelj za vinarstvo. Pozneje je bil imenovan za državnega vinarskega in pozneje za kletarskega nadzornika za Kranjsko, končno pa za dravsko banovino.

Pokojni si je pridobil velike zasluge za obnovo vinogradov na Dolenjskem in v Beli Krajini. Na stotine predavanj je imel v ten krajih. Organiziral je razne kletarske in sadjarske razstave ali pa vsaj sodeloval pri njih. Napisal je tudi knjige: »Najcenejša in najhitrejša obnova opustošenih vinogradov«, »Novo vinogradništvo in umno kletarstvo«. V raznih časopisih pa je napisal na stotine strokovnih člankov o vinarstvu, kletarstvu in sadjarstvu.

Rajni je bil blaga, plemenita duša, miren, a kremenit značaj in v svojem področju temeljit strokovnjak. Zato je vest o njegovi smrti bridko odjeknila v krogih vseh, ki smo ga poznali in umeli ceniti njegovo delo. Z izredno toplo ljubeznijo je ljubil našo zemljo, ne samo ožje domovine, ampak vse predele, kjer utripa naša kri.

Pred meseci sva se srečala, ko se je pripeljal iz Skoplja. Vozila sva se skupaj v Kamnik. Joj kakšen izreden opazovalni in primerjalni dar sem spoznal v enournem kramljanju. In koliko zamisli, predlogov in načrtov se je kar sproti utrinjalo v tej snujoči duši!

Zdaj je Gombač poklican v večni mir. Naj mu bo pokoj v naročju slovenske grude sladke! Njegov spomin bo živel v njegovem delu, a spoštovanim svojcem veljaj naše globoko sožalje.

Kaj pravijo

Ob 20letnici Jugoslavije vzklika g. Adolf Ribnikar v svojem »Večerniku« takole:

»Zakaj danes ni več te enodušnosti? Zakaj smo tako kmalu zopet zašli nazaj v tradicije suženjstva, v katerih smo razdeljeni izgubljali še svojo staro od dedov in pradedov podedovano posest?«

Ko bi dal na svoja vprašanja jasen in tehten odgovor, bi opravil pomembno delo.

V slavnostni številki za proslavo praznika narodnega zedinjenja piše »Sokolska Volja« v pozivu jugoslovanskemu Sokolstvu med drugim tudi tole:

»Naš narod je bil v težkih časih vedno velik. Samo v težkih časih so prišle do polnega izraza najlepše njegove lastnosti: hrabrost, pripravljenost za borbo in žrtvovanje, za vztrajnost in odpornost in za vever optimizem.«

Pametna beseda, prijatelj iz drugega bregal! Zelimo samo, da bi prav kmalu méso postala in med vami in nami prebivala.

»Slovenski Gospodar« z dne 23. t. m. na strani 6. takole deluje za pomirjenje strankarskih strasti:

»Kri Dolinarjeva vpije po maščevanju!«
V svetem pismu pa stoji: Moje je maščevanje, pravi Gospod!

O delavstvu razpravlja zadnja »Delavska Pravica« med drugim takole:

»Delavec danes veliko premalo zaupa sam sebi, svoji lastni moči in ustvarjalni sili. Le preveč se zanaša na druge, da mu bodo njegovo težko vprašanje reševali. Vedeti pa moramo, da delavca ne bo reševal nihče brez njegovega lastnega sodelovanja. In to sodelovanje mora biti res delavsko, da bo delavec svoje pravice tudi zahteval, ne pa le prosil. To pa more le tako, če je organiziran v svoji lastni, neodvisni in svobodni strokovni organizaciji. Če pa je razbit in neorganiziran, je odvisen le od miloščine in dobrote.«

O demoralizaciji v današnji dobi razpravlja »Delavska Politika« z dne 24. t. m. in pravi:

»Nam se zdi laž in demagogija v politiki nemoralna. Kakor vse kaže, to mnenje ne velja več. Danes je to, kar smo mi nekdaj imenovali nemoralno, spretnost in modrost.«

Današnja morala se nam zdi podobna srednjeveški. Takrat, če si le podvomil v to ali ono dogmo ali trditve, so te ubili ali sežgali. O tistih »dogmatičnih« stvareh ni nihče smel razpravljati, da ni izgubil svoje glave. Zgodovina nam pripoveduje, kako so sežigali mislece in njih knjige. Danes se godi isto.

Zgodovina se ponavlja, pravijo. Srednjeveško moralo sta pregnali kultura in civilizacija. Ni je bilo skoraj tri stoletja.«

Nato končuje:

»Zgodovina se ponavlja. Toda ponavlja se na temelju človeške kulture človeškega duha. Zato pomeni prepoved v ponavljanju zgodovine nov večji napredek, skok v razvoju k človeški popolnosti.«

To je naše zaupanje, to naše prepričanje: nemoralno pa maščuje zgodovina sama.«

Amerika za človečanstvo

Ko je odhajal zunanji minister Zedinjenih držav Hull na vseameriški kongres v Limo, je izjavil:

»Prepričan sem, da bomo na konferenci, kjer bo zastopanih 21 držav, dosegli popolno soglasnost v vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Razgovarjali se bomo o njih s popolnim razumevanjem in zmernostjo. Prepričan sem, da bomo tam storili vse, da bi zmagalo načelo zakonitosti, pravice in splošnega človečanstva. Glavni cilj sestanka pa je poglobiti vezi med ameriškim državami, da se izloči vojna nevarnost in sleherna tuja propaganda. Hull je zaključil svojo izjavo z besedami, da bo ta konferenca ena izmed najbolj važnih vseameriških konferenc.«

Kakor je videti iz te izjave, Amerika vztraja na svoji poti. Za demokratično Evropo pomeni to danes največjo tolažbo.

Olajšave za izvoz

Za izvoz lesnih izdelkov pozicije 137-39/K so izdane naslednje ugodnosti: Do pristanišča Baker in Sušak-pristanišče se uporabljajo te določbe: od postaje Brezovica a) 2090, b) 1790 par za 100 kg, od postaje Jarše-Mengeš 2330, b) 2000 par za 100 kg, od postaje Ljubljana-glavni kolodvor a) 2000, b) 1070, od postaje Rimske Toplice a) 2890, b) 2490 par za 100 kg. Pogoji: plačana vozarina za a) najmanj 5000 kg, b) najmanj za 10.000 kg. Blago se mora izvoziti po morju v tujino. Te ugodnosti veljajo od 29. nov. 1938.

Kaj se godi po svetu

Štiri vlade okrnjene republike

Po dolgih, mukepolnih tednih, ko je živela Češkoslovaška kakor bolnik na operacijski mizi, se zdi, da je ta žaloigra končana.

Dne 30. novembra je bil za novega predsednika republike soglasno izvoljen dosedanji predsednik upravnega sodišča **dr. Emil Hacha**. Pri volitvah je glasovalo 312 senatorjev in poslancev; od teh jih je 39 (komunisti) oddalo prazne glasovnice, 1 glasovnica je bila neveljavna, 272 pa jih je bilo oddanih za Hacha.

Po ugotovitvi volivnega izida je novoizvoljeni predsednik republike takoj podal svečano zaobljubo, da se bo z vsemi svojimi močmi zavzel za blaginjo naroda in države ter da bo vestno izpolnjeval, spoštoval in čuval zakone republike.

Takoj po seji Narodnega predstavništva je vlada generala Syrovega podala

ostavko

in so se začela pogajanja za sestavo nove vlade. Hkratu z osrednjo sta podali ostavko tudi obe avtonomni vladi, slovaška in podkarpatska. Pogajanja za sestavo novih vlad so potekala naglo in je bil že 1. t. m. dosežen sporazum ter imenovane štiri vlade.

Osrednji češkoslovaški vladi predseduje Rudolf Beran kot predstavnik češke stranke narodnega edinstva, ki je sedaj najmočnejša politična skupina v republiki. Zunanji minister je dr. Chvalkovsky, vojni minister pa general Syrovi. V celoti obstoja ta vlada iz 6 ministrov.

Češko-moravska vlada šteje 6 ministrov: notranji je Fišer, prosvetni Karpas, pravosodni Krejčí, gradbeni Cipera, zdravstveni Kluntar, a trgovinski Sadek.

Slovaška vlada šteje 5 ministrov. Predsednik in hkratu notranji minister je monsignor dr. Tiso.

Podkarpatska vlada ima za zdaj samo 2 ministra. Predsednik je monsignor Vološin, ki je hkratu tudi prosvetni in kmetijski minister.

Ta vlada bo naknadno še izpopolnjena. Predsednik vlade Vološin je namreč trenutno bolan in so zato pogajanja otežkočena.

Na prvi seji nove osrednje vlade je predsednik Beran naglasil, da bo njena prva naloga skrb za varnost države in za konsolidacijo državnega in nacionalnega življenja. Na znotraj želi vlada slogo, na zunanji prijateljsko sodelovanje z vsemi državami, posebno pa še s sosednimi.

Prodana duša

Med preiskavo v stanovanju bivšega predsednika podkarpatske vlade Brodyja, ki je sedaj zaprt zaradi veleizdaje, so našli 600 tisoč pengov. Poleg tega so našli tudi spise o tem, kako je neka tuja država Brodyju nasvetovala ljudsko glasovanje v Podkarpatski Ukrajini. Brody je bil pristaš Hlinkove stranke, po teh razkritjih pa pač samo človek brez časti ali kakor pri nas pravimo po domače: prodana duša.

V Romuniji

je bil po uradnem poročilu bukareške policije ubit bivši vodja fašistične »Železne garde« **Codreanu**, ko je hotel pobegniti iz ječe.

Organizacijo »Železne garde« so romunske oblasti že pred časom razpusile, zadnji čas pa je policija izsledila obstoj nove tajne, seveda ilegalne organizacije, ki je delovala pod imenom »Bataljoni smrti«. Večinoma so bili v njej včlanjeni člani nekdanje »Železne garde«. Zato policija sumi, da je Codreanuov poskus bega iz ječe v neposredni zvezi z delovanjem te nove organizacije in s številnimi atentati, ki so se zadnje dni pripetili na več krajih Romunije in pričajo, da se je teroristično gibanje zopet močno razpaslo pod nekim novim tajnim vodstvom.

Zaradi tega so začele sedaj oblasti zelo obširno in temeljito preiskavo. Vlada namreč

hoče ugotoviti, če je bilo delovanje »Bataljona smrti« omejeno samo na Romunijo, ali pa je morda imela ta organizacija tudi nedovoljene poslovne zveze z inozemstvom.

Codreanova smrt utegne za Romunijo imeti velike notranjepolitične posledice, za izid preiskave pa se seveda zanima vsa romunska in tudi sosedna javnost.

Novi predsednik Češkoslovaške dr. Hacha.

Kerenji Codreanu, ki je bil kot vodja razpuščene »Železne garde« v Romuniji ustrelen med prevozom iz ječe v ječo. Po uradnih romunskih objavah je skušal med prevozom s svojimi tovariši pobegniti, zaradi česar je potem njega in tovariše zadela enaka usoda.

Nemški načrti

Po pisanju večjega angleškega lista vodi nemško politiko v pogledu Karpatske Ukrajine mnenje, da bo treba slej ko prej sprožiti vprašanje ustanovitve ukrajinske države sploh. Ukrajincev je na Poljskem 7 milijonov, v sovjetski Rusiji jih je nad 30 milijonov, v Karpatski Ukrajini pol milijona. Nemška diplomacija da se bavi z mislijo, da bi bilo treba temu narodu dati državno skupnost in s tem zadati sovjetski Rusiji smrtni udarec. Najprej pa bi bilo po nemških mislih potrebno, tako piše list, pritisniti na Poljsko, da reši vprašanje svojih Ukrajincev, kar bi bil le začetek snovanja velike ukrajinske države.

Poljska

je menda v zadnjem času nekoliko zaokrenila svoja jadra. Zdi se, kakor da polagoma prodira spoznanje o nedoegljivosti skupne meje z Madžarsko. Nemčija je namreč odločno posvarila v

Budimpešti in Varšavi, naj ne uganjajo vratolomnosti.

Sicer obe žarišči še nista nehali spletkariti, vendar so zadnje čase izjave diplomatov vse bolj pomirjevalne in nekako umikajoče. Še bolj značilno kakor to pa je okolnost, da se je začela Poljska zopet približevati Rusiji. Po zadnjih poročilih so v diplomatskih razgovorih med državniki obeh teh dveh držav sklenili, da vse dosedanje konvencije med Rusijo in Poljsko ostanejo v veljavi. Poleg tega se sklene nov dogovor o tisku, nov trgovinski dogovor in bo urejenih tudi več drugih vprašanj, s čimer bodo odpravljeni obmejni spori, napetost in praske med obmejnimi organi.

Vse to so sicer skromna, vendar vidna znamenja, da se v tem predelu Evrope pripravlja nova opredelitev, ki utegne postati še pomembna za nadaljen razvoj evropske politike.

Madžarske zahteve v Romuniji

Odkar se Madžari izšli kot zmagovalci iz borbe s Češkoslovaško, so začele madžarske manjšine tudi drugod dvigati glave. Nedavno so zastopniki madžarske manjšine v Romuniji izročili ministrskemu predsedniku patriarhu Mironu spomenico, v kateri zahtevajo popolno enakopravnost za pripadnike madžarske manjšine v Romuniji. Ustanovila naj bi se posebna madžarska politična stranka. Vsa uradniška mesta v madžarskih krajih naj bi se prepustila Madžarom. V teh krajih naj bi bila madžarščina uradni jezik. Ustanovile naj bi se neodvisne madžarske zadruge, ki pa bi prejemale podporo od države. Nadalje naj bi se ustanovile povsod madžarske šole, na katerih naj bi se namestili madžarski učitelji.

Radovedni smo, če pojdejo madžarski so-narodnjaki v ožji domovini z dobrim vzgledom naprej in bodo dovolili raznim manjšinam isto, kar madžarske manjšine zahtevajo v drugih državah. To bi bila res viteška kretnja, ki bi brez dvoma v velik meri pospešila resničen sporazum med narodi.

Madžarska svoboda

Kakor smo slutili, se je tudi zgodilo. Bivši madžarski poslanec v praškem parlamentu in sedanji minister brez listnice Jaros je izjavil nemškemu novinarju, da slovaški poslanci, ki so z dunajsko razsodbo prišli pod Madžarsko, ne morejo ostati člani madžarskega parlamenta, ker so vsi pobegnili na Slovaško in so s tem po mnenju madžarske vlade izgubili svoj poslanski mandat. Na vprašanje, kako namerava madžarska vlada urediti položaj slovaške narodne manjšine na Madžarskem, je minister Jaros izjavil, da se morejo določbe dunajske razsodbe nanašati le na bivše slovaško ozemlje, ne pa tudi na slovaške narodne manjšine, ki so bile že prej na Madžarskem. Tako razlikovanje pa se ne da izvesti. Zato madžarska vlada ne misli uvesti nikakega posebnega manjšinskega statuta. Ker sloni dunajska razsodba na etnografskih načelih, Madžarska ne priznava nikakih narodnih manjšin na svojem ozemlju. Slovaki, ki so prišli z dunajsko razsodbo pod Madžarsko, se lahko izselijo na Slovaško.

Ko se spomnimo, kako so Madžari za časa borbe za razkosoanje Češkoslovaške imenovali Slovake svoje brate, se nam nehote vsiljuje v spomin svetopisemska beseda: »Moj oče vas je tepel s korobači, jaz pa vas bom s škorpijoni.«

Ali bo vsaj ta primer Slovanom nauk za bodočnost? Ako se to zgodi, potem vsaj žrtve niso bile zaman.

Podonavski agrarni blok

Z največjim zanimanjem spremljajo poljski uradni krogi prizadevanje za ustanovitev podonavskega agrarnega bloka. Poljski gospodarski ljudje so mnenja, da ne bi bilo v njem tudi Poljske. Kajti ta blok je po mnenju poljskih krogov močan le, če so v njem vse države od Baltičkega pa do Sredozemskega morja. Da je

Vse, kar se dela proti volji ljudstva, je nasilje!

St. Radič

v tem bloku tudi Češkoslovaška, smatrajo poljski krogi kot naravno, vendar pa ne bi smela manjkati v tem bloku Poljska, ki je danes kot agrarna izvozna država mnogo bolj pomembna od Češkoslovaške, ki se mora najprej še reorganizirati. Če bi stopila v podonavski agrarni blok tudi Poljska, potem bi bil to po mnenju poljskih krogov najmočnejši gospodarski blok v Evropi. Brez nje pa se tudi ne bi mogel v celoti izvesti program bloka.

Židovsko vprašanje, Nemčija in Amerika

Protižidovske demonstracije, protižidovski zakoni, pogromi, globe, milijardne zaplembe premoženja nemških Židov, vse to je napotilo Ameriko, da je odpoklicala iz Berlina svojega veleposlanika na poročanje v New York.

Kmalu za tem je odpoklicala še svojega trgovskega atašeeja, ki mora do 1. januarja 1939. likvidirati vse svoje posle v Nemčiji in odpotovati v Ameriko.

Z druge strani je Nemčija odpoklicala svojega veleposlanika iz Amerike domov, kar pomeni sicer tiho, a toliko značilnejšo prekinitve diplomatskih odnosov med obema velesilama.

Ako pomislimo in upoštevamo, da je že pred časom Amerika odrekla Nemčiji dobavo helija, plina, ki ga Nemčija neobhodno potrebuje za

svoje Zeppeline, ako dalje upoštevamo, da je Nemčija s svojo industrijo glede surovin v veliki meri vezana na Ameriko, potem bomo razumeli usodno dalekosežnost tega dogodka, ki je še toliko važnejši, ker zadnja poročila zatrjujejo, da se ameriški veleposlanik sploh ne bo več vrnil v Berlin.

Medtem se v Nemčiji protižidovski ukrepi izvajajo z vso strogo doslednostjo. Med drugim je odrejeno, da ne sme noben Žid iz Nemčije, dokler ni plačana milijardna globa za atentat na Ratha. Umevno je, da Židje vsega sveta napenja jo vse sile, da bi nemške ukrepe prikazali v najhujši luči. Po drugi strani pa taki odloki tudi nasprotujejo demokratičnemu pojmovanju človečanstva in osebnih človeških pravic, ki jih mora biti deležen vsak človek ne glede na narodnost ali raso.

Vsi znaki kažejo, da se bo iz tega vprašanja med starim in novim svetom razvila srdita borba, ki bo — čeprav morda brez krvi — do temeljev pretresla ves svet.

Kakšen bo njen izid in komu bo hasnil, to je težko reči. Zdi se pa, da bodo na koncu Židje, ki so tako neverjetno žilav narod, imeli morda še največ koristi od te borbe. Kakor to zveni neverjetno in komu morda celo nesmiselno, utegne bližnja bodočnost le pokazati, da je bila ta napoved pravilna.

Mladina na vasi

Poštenost ima zadnjo besedo

Na vsak korak slišimo modrovanja ljudi, da moraš biti falot ali še boljše — baraba, ako hočeš doseči svoj namen. S poštenostjo in zdravimi nazori nikamor ne prideš, če si propalica pa ti je na stežaj odprta pot.

Zalostno je to dejstvo, ki ga slišimo tudi pri poštenih ljudeh, ki se tudi čutilo zapostavljene ker se v svoji pravičnosti niso rinili naprej. Mi, kmeto-mladinski pokretaši moramo na vsak način povzdigniti besedo in reči vsem ljudem, da poštenost vedno spregovori zadnjo besedo. Koliko krivic so napravili krivičneži in pokvarjeni ljudje. Koliko poštenih in dobrih oblatili s svojim strupenim in pokvarjenim jezikom, napravljali na ta račun velike uspehe v življenju ali so končno vedno propadali. Pravica dosledno molči, se nikdar ne pritožuje; ali kadar je mera polna, tokrat izbruhne z vso močjo in vsa pokvarjenost človeštva prejme plačilo. V življenju so res pravičneži pretrpeli velikih žrtev ali se krivica sama od sebe dvakrat hujše maščuje.

Napačno

bi bilo torej slediti tistim ljudem, ki jih skozi življenje vodi samo krivica, ki jim je največja krepost — pokvarjenost. Z največjo voljo moramo mi mladi ljudje, ki bomo nosili odgovornost pred bodočnostjo, preprečiti in v kali zatreti vse tiste slabosti, ki se označujejo z barabstvom in pokvarjenostjo. Vsa naša vzgoja mora stremeti za tem, da v prvem začetku prikažemo članom vse posledice slabega karakterja, ki je vedno produkt slabe vzgoje.

Tovarišica,

ki boš bodoča vzgojiteljica potomcev, moraš imeti v svoji notranjosti vse takšne lastnosti, ki napravljajo človeka spoštovanim, globoko vrednim, ki se v polni meri lahko prišteva v dostojno človeško družbo. Od zdravih načel matere-vzgojiteljice je odvisna vrednost otroka in bodočega zrelega moža in žene. Z vso vsmo toraj moramo skrbeti, da bo naša mati vzgojiteljica deležna vsestranske vzgoje, ki ji bo v polni meri

nudila vse tisto kar mora prenesti v vzgoji na svojega otroka. V prvi vrsti moramo gledati, da bo bodoča žena imela popolnoma drugo stališče, da bo ne samo kras hiše ampak res prava vladarica, spoštovana od vse družine. Ženi moramo posvetiti in dati novega poleta, da bo v vsem svojem življenju občutila samozavest in pravičen ponos ter ljubezen do svobode. Še le s takšno miselnostjo in praktičnim življenjem bo zmogla bodoča mati vse te lastnosti prenesti na svojega otroka, ki bo s tem v prvem začetku prejel vzgojo ponosne, spoštovane in zavedne matere!

Za večne čase bodo izginili

hlapci

in krepek rod zdravega in svobodnega naroda bo vstal na obzorju. Še le po tej poti bomo za vedno izgubili hlapčevsko miselnost, ki nas je skozi stoletja grizla in trgala vso našo notranjost. Na pragu novega leta naj velja tudi razmišljanje o ženi in vzgoji našega mladega naraščaja v tem smislu, ki bi naj prinesel ženskiemu vprašanju novega in edino zdravega poleta. S tihim in skromnim delom bomo vzgojili nov karakter našega kmetijskega človeka, ki nas bo za večne čase otresele barab in falotov, za krepek razmah malega ali žilavega naroda.

*

Sv. Lovrenc v Slov. goricah

Moramo se po daljšem času tudi mi zgledati. Dasi letos nismo napravili onega dela, ki smo si ga zamislili, vendar moramo biti zadovoljni ker so bili naši najboljši delavci pri vojakih. V letni sezoni smo priredili dva poučna izleta, tekmo škropilcev, sedaj pa se pripravljamo na zimsko delo. Na prihodnji seji bomo tudi mi sestavili minimalni društveni načrt, ki nam mora prinesiti zopet novega poleta. O našem nadaljnjem delu bomo poročali.

Št. Pavel

V soboto 26. in v nedeljo 27. novembra je naše Društvo kmetijskih fantov in deklet nastopilo z velikim dramatičnim delom pisatelja B. Krefta »Veliko puntarijo« ali Matija Gubec, ki nam je prinesla izredno moralno in materialno pomoč. Ljudstvo je spontano ploskalo, kakor še nikdar pri nobeni igri — kajti gledalo je svojo tragedijo. Nastopilo je čez 50 igralcev, ki so večinoma rešili vloge, kot diletanti, prav dobro. Posamezni prizori so tako močno vplivali na gledalce, da menda ni bilo človeka, ki ni imel rosnih oči.

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Šent Pavlu čestitamo, da je tako nazorno prikazalo tragedijo naše mučne preteklosti! Trpljenje Matije Gubca in vsega ljudstva iz dneva v dan bolj vpije!

Iskreno čestitamo tudi pisatelju B. Kreftu, ki je enkrat za vselej ovekovečil resnične dogodke tistih krvavih dni — ker se mnogi danes sramujejo zverinskih dejanj svojih predhodnikov.

*

Spor med nebom in zemljo

Sv. Miklavž: »Otročički moji dragi, tu vam prinašam za pridnost in ljubezen do bližnjega z neba obljubljeno darilo.«

Deklice: »Jok, samo pajaca ne sprejmemo — nam je bila obljubljena za Miklavža ja torba s cekini.«

Mlatič

Umetni žulji

Ko sem koračil preteklo nedeljo v trebeljevske hribe nabirat žlahtni kostanj, bi moral srečati na nekem tamošnjem cestnem križišču tri nobel zemljane, ki so se mi zdeli, sodeč po njih zunanosti, kot neke sorte kandidati. Da se prepričam, če imam prav, kakor zmiraj, sem se skril za pet tihih minut v še kosmat gabrov grm, odkoder sem nobel zemljane, dasi malo od daleč, toda z vso sigurnostjo, opazoval, kaj na cesti med seboj počnejo. Kmetje, ali veste, kaj sem videl? — Nič drugega, kakor to, da so si ti nobel zemljani tik pred Pasjo vasjo drgnili roke ob cestne konfine. To njih početje mi je potrdilo, da niso bili ti nobel zemljani nič drugega kakor ono, kar sem zgoraj omenil. Ne morem se pa dovolj načuditi, da si nekateri, preden pridejo v kmetško vas, dlani na rokah na umeten način z žulji obložijo.

Vsaka palica ima dva konca

Generalno glasilo bivšega katoliškega tiskovnega društva piše v nedeljski številki, da je Mačkova lista v Sloveniji sramota in znamenje suženjskega duha naših narodnih izkoreninjenec!

Ivan Nemec:

Sandžak do Plevlja

V pragozdu črnogorskih gorá

Po zgodaj opravljenem zajuterku smo se skupaj z vojniki odpravili v goreče gozdove, kjer se nam je nudilo trudapolno delo. Požar je obsegal čez 2000 ha veliko površino in pretel, da zajame celo planino. S težavo smo se rinili skozi zaraščen gozd, ki je bil poln odmrle in trohnečega drevja. Po 40 m dolge jelke so ležale druga čez drugo, skoraj popolnoma stroknele, izpod njih pa še najmanj 1 m debela plast preperelega humusa, mešanica trohnečega lesa in listja. Vsa ta masa je gorela in tlela, vsak trenutek si se lahko pogreznili v gorečo jamo. Včasih je po 20 do 30 m daleč od požara naenkrat iz zemlje izbruhnil ogenj; ničesar ni bilo opaziti, momentano se je pokadilo in že je divjal požar naprej. Ogenj je namreč z lahkoto prodiral v mešanici pol preperelega lesa, tlel počasi naprej, dokler ni našel zračne odprtine, ki mu je omogočila izbruh na površino. Z največjo pozornostjo smo morali gledati, da ne naletimo na takšna goreča tla, ki so te kaj zavrtno lahko požrla. Z največjo težavo so vojniki delali širok prekop, da bi se vsaj po zemlji omejile širjenje požara.

V vrhovih so se kakor valovi zvižali oblaki plamena in zajemali s pomočjo vetra nove gozdne površine. V jezivih prizorih so padale goreče krone posameznih dreves, da si moral dobro obračati oči, ker bi sicer kaj hitro izginil v obsejnih vročih ognjenih valov.

Znoj je čurkoma lil raz utrujene o raze vojakov; nevarnost nadaljnjega širjenja požara pa smo omejili samo na majhnem odseku. Z novimi napori smo rinili skozi neprebrano trnje humus se je vdiral pod nogami, obrambeni prekop pa se je vključno težavam precej hitro nadaljeval. Pozno v noč drugega dne smo imeli vendar toliko sreče, da smo nadaljnje širjenje požara v glavnem popolnoma omejili.

Lepota planinskega jezera

Bila je sveža noč, okrog 2. uri popolnoči; z velikim tekom smo zavžili pečeno govedino in

kmalu na to hiteli v bližnjo sotesko, ki nas je že ves čas motila s svojim šumenjem. Prvi se je spustil tovariš črnogorec, ki je hotel junaško naprej, da bi ne bilo sramote! Sredi koritaste globeli, v kamenitem koritu zapazimo kristalno čisto jezero, ki je čarobno odsevalo v pojemajočem gozdnem požaru. Dno jezera je bilo kristalno rdeče, na dveh koncih pa se je peneče visoko dvigala voda izpod vznožja skale. Izliv jezera je čez 80 m globoko padal v sotesko in povzročal bobnenje, ki nas je že ves prejšnji dan vznemirjalo. Krasne postrvi so nemirno švigale sem in tja; nenavadna svetloba in obiskovalci niso dali miru tej žlahtni ribi. Na obeh koncih jezera so slonele obsežne, kakor neki sedeži, stopničasto izklesane skale. Črnogorec je potegnil sabljo in ves navdušen tolkel po nezgrapnem kamnu kakor junak iz pravljice, ki rešuje zakleto kraljčino. Orlušić je poizkušal v kapo ujeti kakšno ribo, ki so se dijamantno svetlikale iz čiste vode; nervozen je skakal okrog kristalnega korita, strast mu ni dopustila odnehati, dokler ni na glavo padel v jezero. V bajnih kristalih je pljusnila voda iz korita, kaj kmalu pa je tudi prilezel lovec. Hitro smo zapustili planinsko lepoto, da bi čim prej Orlušiću posušili obleko. V sveži noči je jel šklepetati z zobmi, kajti bližnja bajta je bila dobre pol ure oddaljena. Gazda se je muzal, kopalec pa kar obesil svoje čunje okrog ognja; preostali smo se podali v šotore, kjer smo sladko zaspali.

Hladno jutro nas je našlo precej spočite. Tudi kopalec je prilezel z bajte, vojniki so pa z velikimi kuhaličnicami mešali paprikaš. Zajuterk je dišal daleč na okrog in je privabil celo nekaj bližnjih kmetov — muslimanov. Možakarje pa smo kar z kuhaličnicami odgnali, ker niso bili vredni, da jih sonce obsije. Namreč, oba dneva trudapolnega dela so se ti ljudje, z rokami v žepu, vlačili okrog vojakov in se smejali. Kmalu se nisem videl takšnih lenob kakor so ti zapuščenji muslimani. Tik ob slamnati koči so mu padali čarobni pogorci, ki jih je zanesel požar, pa

se mu ni zljubilo ogorka pogasiti. Ko smo te pridne ljudi odgnali, se je v družbi z nekaj črnogorci, ob brenkanju »gusel«, kaj dobro prilegel zajtrk. Iz soteske je bobnela jezerska voda, našemu kopalcu pa je gulaš ravno tako teknil kakor ujeta postrv, ki jo je moral seveda zamisljati. Vojaki so med tem stopili v kolo, nekateri so zapeli, čez glave pa se nam je od časa do časa pržalil oblak dima, ki ga je veter odtrgal na ugašujočem pogorišču.

Pred odhodom smo še enkrat odšli v sotesko in strmé občudovali lepoto narave. Pri dnevnih svetlobi je voda blesketala v neki srebrnozlati barvi, ki je človeka obdala s posebnim navdušenjem. Na skali smo vklesali imena in šli.

(Dalje prihodnjič.)

Kdor svojega stanovskega časopisa ne podpira in se zanj ne trudi, ta je škodljivec ne samo kmetom kot takim, temveč vsemu kmetškemu gibanju.

Dopisi

Obmejna resolucija

O priliki skupnega manifestacijskega zborovanja v proslavo 20letnice naše države so sreska učiti, društva Maribor-levi breg, Maribor-mesto, Dravograd in Sv. Lenart v Slov. goricah po predavanju g. učitelja Vauda Mirka o »Obmejnem šolstvu in z njim povezanih problemih« sprejela od njega predlagano sledečo resolucijo:

1. Obmejno ljudstvo kliče po rešitvi iz gospodarske onemoglosti in socialne bede. Rešitev je možna le po načrtnih akcijah, s katerimi naj se našemu težko-preizkušenemu ljudstvu nudi:

- a) Možnost rešitve zadolženih posestev, da se otmo pred prehajanjem v tuje roke.
- b) Možnost vnovčevanja njegovih pridelkov in izdelkov.
- c) Možnost odprave gospodarske odvisnosti od tujcev.
- č) Možnost izjemnih obmejnih davčnih olajšav javnih dajatev.

Vasovalec v brenti

»Naj bo, kar bo,« je rekel Miha in odšel.

Da se razumemo, moram brž povedati, da je Miha bajtar ob zapadni meji. Nekdaj so njegovi predniki živeli kljub skromni domačiji še kolikor toliko znošno življenje. Zemlja res ni mogla vedno številni družini nikoli dajati dovolj hrane, toda pridne roke so si ga znale poiskati in z delom priboriti.

Pri Mihovih je bila namreč že od pamtiveka vpeljana domača sodarska, ali kakor pravijo, pintarska obrt. Pintar oče, sin in stric in brat. Poletni so vsi pridno delali na polju, ko pa se je jesen začela umikati zimi, je v bajti zapel pogon, ki je vso zimo in do pozne pomladi poganjalo obroče in škafe in čebre, na bednje in brente ter raznoliko drugo leseno posodo, za katero je bilo onkraj Javornika na Vipavskem, Goriškem, v Istri in Furlaniji dosti odjemalcev.

Odkar je meja presekala te kraje, je začelo iti s to obrtjo navzdol. Medtem ko so prej pred trgatvijo jutro za jutrom škripali dolgi vozovi, polni lesene posode proti Godoviču, skozi Črni vrh in čez Col na Vipavsko stran in so se pintarji potem čez teden ali dva vračali s praznimi vozovi in polnimi mošnjami kakor razigrani svatje z ženitnine domov, je zdaj vse nekam zastalo. Bolj iz navade kakor za potrebo so sicer še izdelovali leseno posodo, toda to je bilo nekako tako, kakor da bi mizar sam sebi delal krsto. Prej je bilo pri delu polno smeha, šal in neugnanih porednosti, zdaj pa se ni nihče skoraj niti oglašil.

»Človek dela kar tako,« je dejal Miha, »da pač mine dan.«

In je z otožnim pogledom božal izdelke svojih rok.

Pa se primeri, da je le prišel tudi zanj čas. Seveda, tako ni bilo več, da bi naložil voz in bi se odpeljal čez Col v Koper ali še kam dalje, toda nekaj je le bilo.

Ob meji cvete polno novih čednosti, ki jih prej te poštene grče niso poznale. Med prvimi in najbolj donosnimi je pač tihotapstvo. Tihotapi se tu z vsem, kar je kaj vredno in kar ni nič. Skrajna nemara iz potrebe, zavoljo gospodarske stiske, pozneje iz navade. Kontrabant je kakor alkohol. Ko se ga človek navadi, se mu ne more zlepa odreči.

Miha za to reči ni bil. Sicer je stala bajta čisto blizu meje in je bila spričo tega kakor ustvarjena za tihotapsko prehodno postajališče, vendar se je Mihi misel na tako početje silno upirala. Končno pa je prišla tako lepa ponudba, da se ji ni mogel odreči.

Na oni strani je služboval zagorel dečko, še mlad fant, pa že velik gospod. Ta se je bil zagledal v Slabetovo Ančko, ki mu je bila tako všeč, da je kar mezdil, kadar je s plevicami ali grabljicami prišla delat čez mejo.

Dekle je tujčeve misli sicer spoznala, vendar se ni dala premotiti. Nobeno darilo, nobena usluga, nobena še tako sladka beseda ni pomagala nič, prav čisto nič. Ko pa je tuji fant postal nadležen, se je Ančka tako ujezila, da sploh ni marala več hoditi delat onkraj meje.

To je mladega zaljubljenca spravilo docela iz ravnotežja. Po cele ure je stopical zdaj pri tem, zdaj pri drugem prehodu ob meji, toda Ančke ni bilo od nikoder. Pač jo je kdaj od daleč videl, v bližino pa je nikakor ni mogel privabiti.

Vtej hudi stisi je prosil pintarja pomoči.

»Hm,« je dejal Miha, »pri nas prihajajo fantje ponoči pod okno. To je stara šega. Tam je človek z dekletom sam in se najlaglje pomenita.«

»Toda jaz ne morem tja,« je menil oni žalostno.

»Škoda,« je Miha skomignil z rameni.

Tedaj je začel tujec vabiti in ponujati. Miha dela leseno posodo, lahko mu pomaga, če le hoče.

In sta se zmenila, Miha naj pride z veliko brento po listje, pa bo on zlezel noter. Miha ga malo zakrije z listjem in prenese do Slabetovih. Nihče ne bo ničesar slutil.

»To ni tako zanesljivo,« dvomi Miha.

»100 lir!« pravi Lah.

»Pa če me ujamejo naši?«

»150 lir!«

Se ni veljalo, dokler se ni znesek podvojil. Nato je Miha res prišel z brento čez mejo, stlačil Laha vanjo, ga pokril z listjem in odnesel. Pa je imel Lah smolo — ali pa je bil Miha poreden. Streljaj nad Slabetovo hišo je Mihi spodrknilo, da je telebnil na tla, brenta z Lahom pa je odletela kakor hruška z drevesa.

Lah je kričal in vpil na pomoč, ko se je v brenti kotalil po skalovitem bregu. Ančka pa, ki je videla ta prizor, se je tako smejala, da je bila vsa solzna. In mesto ljubezni je bil vročerkvni zaljubljenec deležen vseh neprijetnih dobrot, ki čakajo človeka, če v uniformi brez dovoljenja prekorači mejo. Ljudje pa pravijo od tlej, če se komu v ljubezni kaj spakreda, da je snubil — v brenti.

d) Možnost zaposlitve in zaslužka s tukaj tako nujnimi javnimi deli, t. j. graditev poti, cest, mostov v prometno-zaprtilih in zapuščenih obmejnih predelih, regulacije Pesnice in drugih potokov, drenažiranja močvirnih dolin.

e) Možnost zgraditve brezplačnih ali cenениh gospodarskih naprav, kakor vzornih gnojišč, gnojnih jam, hlevov, silosov i. sl., dalje brezplačne ali vsaj cenene dobave gospodarskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, semenskega blaga, sadik, plemenske živine ter gospodarskih orodij in potrebščin.

f) Poučnih prireditev (tečajev, predavanj, knjižnic, izletov, radijev z oddajno rele postajo tudi v Mariboru itd.)

g) Možnost brezplačne ozir. cenene zdravniške in živinozdravniške pomoči.

h) Pomoč pri zadružno urejenem nakupovanju potrebščin in enakem prodajanju svojih priidelkov zlasti mleka, sadja, vina in živine.

2. Izvesti je čim prej narodnostni kataster

naših tujerodcev (Nemcev in Mačžarov) ter enkrat za vselej ugotoviti njih tujerodno pripadnost, samo tem potom ugotovljenim tujerodcem priznati uživanje manjšinskih pravic in energično onemogočiti raznarodovanje našega slovenskega življa in narodno dvolicarstvo.

3. Oblast opozarjamo na drznost javnega izzivalnega izraževanja nemštva naših Nemcev in renegatov z raznimi nošami znaki, napisji in sličnimi izživajočimi nastopi, med katere spada tudi v zadnjem času naraščajoča nemška govorica, celo pred uradi.

4. Obmejno šolstvo in učiteljstvo naj uživa prvo in glavno pažnjo in skrb vsega šolstva in učiteljstva v državi. V to svrhu je osnovati pri kr. banski upravi in pri ministrstvu prosvete poseben oddelek za obmejno šolstvo ter voditi dosledno nacionalno-stvarno obmejnošolsko politiko. V istem smislu so potrebni istotam posebnj obmejno-gospodarski in socialni oddelki.

5. Apeliramo na vse organizacije in činitelje k strnitvi narodnega dela vsaj v obmejnem ozemlju.

6. Vsi javni narodni delavci osredotočimo svoje delo v proučevanju strukture vseh naših obmejnih krajev v pogledu njihovih faktičnih gospodarskih, socialnih, prosvetnih in obče-kulturnih prilik in potreb. Te tako proučene slike bodo naš najboljši krajevni in pokrajinski delovni kašipot, skupna slika bo pa tudi pokazala na potrebo rešitve najvitalnejših obmejnih vprašanj.

7. V vse naše obmejno delo hočemo načrtnost in enotnost, ekonomijo duševnih sil in gnetnih sredstev ter sploh načrtno delo doma in v inozemstvu!

To resolucijo priobčuje obmejno učiteljstvo v znanje vse naše narodne javnosti, našim oblastnim in zasebnim ustanovam ter vsem odločilnim činiteljem v proučitev in izvršitev, pri kateri bo ke' doslej tudi odslej stavilo na razpolago samega sebe v celoti!

Kmetje, zahtevajte v vsakem javnem lokalu »Kmetški liste!

Bloke

Premeščen je po službeni potrebi šolski upravitelj g. Winkler Venceslav iz Nove vasi na šolo v Krki. G. Winkler je znan tudi kot mladinski pisatelj ter je bil priljubljen ne samo pri otrokih, katerim je bil pravi oče, temveč tudi pri večini staršev, ki so ga visoko cenili kot učitelja in kot človeka.

Vodice

»Domoljub« z dne 23. novembra t. l. je prinesel dopis z Vodice v katerem pravi, da se je oživel z volilnim gibanjem tudi društveno življenje. Kako se je počivilo ne pove.

Dopisnik opisuje dalje trdo in težko borbo cestnega odbornika g. Logarja Janeza iz Vodice in pravi, koliko si je ta mož prizadeval pri cestnem odboru v Kamniku za cesto Koseze—Kot—Selo—Golo—Vesca—Vojsko, katera bi vezala trikotno zvezo, tako na banovinsko cesto Šmartno—Skaručna—Vodice in Bukovica—Mengeš in kako nujna je potreba te ceste za naš spodnji del občine.

Dopisnik gnjavi dalje, da je za vse te tudi zasluga g. Štreina, ki je načelnik cestnega odbora za srez Kamnik, in da je sprejel cestni odbor po njegovi zaslugi to cesto kot subvencionirano.

Kar je res je res — za to cesto sta se borila največ gg. Kristan iz Sel in Kosec iz Vojskega. Pri oblastnem odboru leta 1926.—27., ko je bil za župana naše občine, g. Gubane Janez iz Vodice, je bilo za to cesto že vse urejeno in sprejeto.

Kar se tiče g. Logarja Janeza iz Vodice, se čudimo, da bi bil toliko ljubezniv in dobrodušen, da bi spravil to cesto v sedanji težki dobi za banovinsko. Znano je celj naši dolini, da ni bil iz Vodice še nobeden toliko dobrodušen do nas soobčanov.

Toliko dopisniku »Domoljuba« v osvežitve spomina, da se mu malo možgani počivijo.

Sv. Bolfenk pri Središču

Na zadnji seji smo sestavili minimalni društveni načrt, ki ga bomo poslali zvezi v odobritev in znanje. Pripravljamo se na zimsko delo, ki naj ponovno razgiblje naše kulturne delavce in prinese čim prej lepše dobe. Mislamo poslati nekaj tovarišev v govorniški tečaj. Krepko vstajamo!

Domači dogodki

× Eros interi (Peklenska ljubezen) se imenuje najnovejša zbirka pesmi pesnika Ivana Albrehta. Knjiga opisuje večno iskanje in borenje med možem in ženo ter je po vsebini globoka, po slogu vsakomur lahko umijiva. Zato jo toplo priporočamo. Broš. izvod velja v poštnino vred din 12.—, vezan v platno din 22.—. Pomnite, da je dobra knjiga najlepše darilo!

× V Stoperah je prenočeval pri neki hiši na skednju 68letni siromak Anton Šabil. V spanju je padel s skednja v globino 5 metrov, si pri tem zlomil tilnik in obležal mrtev.

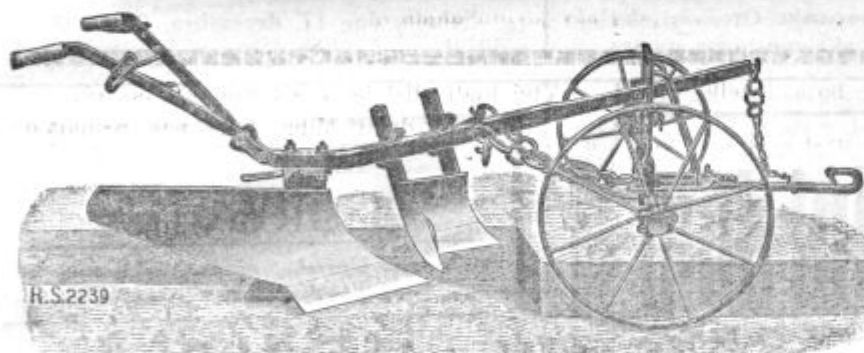
TVRDKA TEOKAROVIC

se je
PRESELILA

iz
GRADIŠČA
v
Wolfovo
ulico štev. 10

SACK-OVI PLUGI so najboljši!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima

Kmetijska družba in njena skladišča
v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive
obrestuje po **4%**

Za vse vloge nudi popolno varnost. — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle. — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

vloge proti odpovedi po 5%

× V Spodnji Kapli je pred časom 27letni posestnik Anton Pungartnik zažgal svoje gospodarsko poslopje, da bi tako prišel do zavarovalnine din 65.000 — in se s tem denarjem rešil dolgov. Prišli so mu na sled in je bil zdaj v Mariboru obsojen na 3 leta robije in 5letno izgubo častnih pravic. Ostra kazen bodi opomin vsem, ki bi jih kdaj zamikala podobna skušnjava.

× V Brestovcu na Hrvaškem je na posestvu kmeta Stefana Novosela vrgla neka svinja 24 mladičev, kar je tudi za to žival redkost. Seveda jih morajo hraniti umetno, ker samica sama ne more dati hrane tako mnogoštevilnemu zarodu.

× V Bački Topolji je Janoš Kongo z nožem smrtno zabodel svojega najboljšega prijatelja Josipa Horaka, ker je izvedel, da mu je zapečljil ženo. Horak je na mestu izkrevavel in izdihnil.

× V Paklenicah se je 16letni Pero Tomič igral z očelovim samokresom. Pri fantu je stala mati, ko se je orožje nenadoma sprožilo. Krogla je zadela mater tako usodno, da je čez nekaj trenutkov umrla.

× V Striježevcih so trije bratje Staniči ubili Mičo Stepanoviča, ker jih je napadel njegov pes, ko so šli mimo Stepanovičeve hiše. Bratje so jeli udrihati s koli po psu. Tedaj je prihitel iz hiše gospodarjev sin, nakar so se bratje Staniči lotili njega. Ko pa je sinu prihitel oče na pomoč, so ga pobesneli fantje napadli z noži in ga dobesedno zaklali.

× Dražba vseh vrst krzna divjadi v Ljubljani bo 23. januarja 1939. Pošiljke naj bodo naslovljene na »Divja koža«, Ljubljana, Velesejem.

× Na Veščici, občina Razkrižje pri Ljutomeru, je nedavno zvečer nekdo iz teme skozi okno ustrelil 25letnega Karla Makovca in njegovega 72letnega očeta Ivana. Karol je stal pri oknu, ko je zunaj nenadoma počil strel. Krogla je fantu predrila želodec, na nasprotni strani izstopila in nato s tako silo zadela že v postelji ležečega gospodarja, da so mu izstopili možgani. Posestnik Ivan Makovec je po prevozu v Mursko Soboto v tamkajšnji bolnici že izdihnil, sin Karel se boris smrtjo. Napadalca orožniki doslej še niso mogli izslediti.

× V okolici Beran je 110letni kmet Radule Zečevič v prepiru ubil 60letnega sorodnika Savo Zečeviča. Starec se je razburil zaradi prodaje nekega zemljišča in je v jezi s sekiró pobil svojega 60letnega sorodnika.

× Blizu Vinkovcev so v neki vasi jeli zopet rasti zobje 90letnemu Ivanu Seleniču. Ko je starček, ki je bil že popolnoma škrbast, opazil, da začena dobivati nove zobe, se je od veselja razjokal.

× V Studencih se je z dravske brvi vrgel v reko 20letni krojaški pomočnik Maks Knap. Delal je nekaj dni pri nekem krojaškem mojstru v Studencih, nato pa se je sprl z njim zaradi mezde. V prepiru je Knap mojstra večkrat zabodel v vrat, nakar je pobegnil, skočil v Dravo in utonil. Trupla doslej še niso našli.

× Pri Sv. Marjeti se je posestniška hči Terezija Danko z zarjavelim žebeljem zbodla v levo nogo. Neznatna rana se je vnela in je nastopilo zastrupljenje krvi. Kljub zdravniški pomoči je dekle v mariborski bolnici umrla.

× Na Sliemenu, občina Sv. Duh, je posestnik Josip Robič našel v gozdu človeško okostje, ki je že razpadalo. Po listinah so ugotovili, da gre za 79letnega Br. Krambergerja iz Ruš. Ta je bil nekdanj bogat posestnik, a je vse imetje zapravil in je na stara leta beračil. Pogrešali so ga že letos od marca. Bržkone je v gozdu omagal in ga je končno rešila smrt.

× Na Planini pri Sevnici je 27letni France Rapec v prepiru ubil lastnega očeta. Morilec so orožniki takoj prijeli in prepeljali v celjske sodne zapore.

× »Totege Lista«, edinega slovenskega satirično humorističnega 14dnevnika 19. številka je pravkar izšla in se dobi po vseh trafikah po din 1.50 izvod. Vsebina je zanimiva in pestra. Priporočamo!

× V Tržiču so našli v lastnem stanovanju umorjenega 55letnega delavca v tovarni »Peko« Siksta Ribiča. Ležal je vznak v postelji in je imel na čelu prebito lobanjo. Rajni je bil sicer oženjen in je imel dva odrasla sinova, bil pa je ločen od žene in je živel sam zase. Ker niso našli nobenih sledov kakega boja, je verjetno, da je bil Ribič ubit v spanju. Orožniki skušajo razvozlati uganko tega skrivnostnega umora.

× Ljubljanski velesejem bomo tudi v letu 1939. imeli dvakrat. Spomladi bo od 3. do 12. junij, jesenski pa od 2. do 11. septembra. Na spomladanskem velesejmu bodo sodelovale vse važne panoge obrta in industrije, jesenske mu pa bo priključenih več posebnih gospodarskih in kulturnih razstav.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmu v Ptujju so bili voli po 4.25 do 5.50, telice 4.25 do 5.50, krave pa po 2.50 do 4.25 din za 1 kg žive teže.

V Kranju so dosegli volj ceno 5 do 6.25, enako telice, krave pa od 1.75 do 5.50, a telela 7 do 8 din za 1 kg žive teže. Sejem je bil slabo obiskan in tudi dogon primeroma majhen.

Sejmi

12. decembra: v Kostanjevici, Litiji, Središču.
13. decembra: v Metliki, Kamniku, Gor. Logatcu, Mengšu, Zalcu, Trbegovcih, Radovljici, Ljutomeru, Ormožu, Dol. Lendavi, Mariboru, Jurklostru, Sv. Petru pod Sv. gorami.
14. decembra: v Celju, Ptujju, Trbovljah.
15. decembra: v Škocijanu, Zirovnici, Slovenski Bistrici, Trbovljah, Turnišču.
16. decembra: v Veliki Loki, Mariboru, Vidmu ob Savi.
17. decembra: v Brežicah, Celju, Trbovljah.

Važnejša radio predavanja

Nedelja, dne 11. decembra, 17.00: Življenje v moštu in vinu.

Ponedeljek, dne 12. decembra, 18.00: Zgodovina psihiatrije — 18.40: O Ivanu Cankarju, ob 20letnici smrti

Torek, dne 13. decembra, 11.00: Otrok in mati Cankarju. — 18.40: Verski svet in njegove osobine.

Sreda, dne 14. decembra, 18.40: Vzgoja in prirojene sposobnosti.

Petek, dne 16. decembra, 11.00: Pojdimo pogledat Gradišnico ali Vražjo jamo, najglobokejše brezno dravske banovine. — 18.00: O kolinah. — 19.50: Božič v planinah.

Sobota, dne 17. decembra, 20.00: O zunanjih politiki.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**
 Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavlj: Kmetiskidom
 Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

ISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

EKONOM

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Illovač«, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.